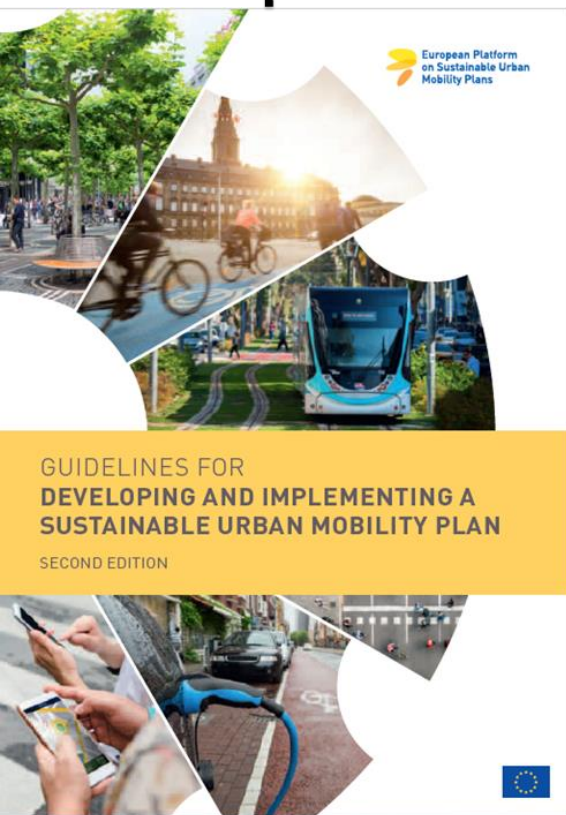

Fakultet prometnih znanosti

Smjernice za izradu programa potpore planovima održive urbane mobilnosti u Republici Hrvatskoj

Autori:

Izv. prof. dr. sc. **Marko Slavulj**, dipl. ing. prom.

Magdalena Makar, mag. geog., ODRAZ

Zagreb, Kongresni centar Antunović, 10. listopada 2023.

Sadržaj:

- ▶ Provedba SUMP-ova u Hrvatskoj
- ▶ Nacionalna podrška razvoju i provedbi SUMP-ova u Hrvatskoj
- ▶ Smjernice za izradu i provedbu nacionalnog programa potpore SUMP-ova u Hrvatskoj
- ▶ Iskustva iz Slovenije
- ▶ Zaključna razmatranja

Provedba SUMP-ova u Hrvatskoj

- ▶ U Republici Hrvatskoj ukupno je 556 jedinica lokalne samouprave, i to 128 gradova i 428 općina. **Trenutno 17 jedinica lokalne samouprave** (16 gradova i jedna općina) **ima razvijen SUMP**.
- ▶ To su: Nin*, Novalja, Novigrad, Zabok*, Brdovec (općina), Umag, Križevci, Koprivnica, Šibenik (masterplan), Bjelovar*, Dubrovnik, Varaždin, Sisak, Pula, Slavonski Brod, Zadar i Split.
- ▶ Budući da verzija nacionalnih smjernica u Republici Hrvatskoj ne postoji, koriste se “**Smjernice za izradu i provedbu planova održive gradske mobilnosti**”, dostupne na portalu Opservatorija za gradsku mobilnost **ELTIS**
- ▶ Izrađivači SUMP-ova u Hrvatskoj su uglavnom **konzultantske tvrtke, projektantske firme i Fakulteti**.
- ▶ **Gradovi i općine su odgovorni za provedbu svojih SUMP-ova** kao i mjera u njima. Većina mjera se ne provodi i **ne prate se zacrtani ciljevi i indikatori**.
- ▶ **Metodologije za procjenu kvalitete SUMP-ova u Hrvatskoj trenutno nema**. Izrada druge generacije SUMP-ova više će potaknuti posvećenost tematici praćenja kvalitete i vrednovanja.

Nacionalna podrška razvoju i provedbi SUMP-ova u Hrvatskoj

- ▶ **Gradove i općine u Republici Hrvatskoj zakon ne obvezuje izraditi SUMP.**
- ▶ U Republici Hrvatskoj do sada **nije uspostavljen** Nacionalni program potpore planiranju održive gradske.
- ▶ Navedeni program potpore je **preporuka Europske komisije** koja je donesena **8. ožujka 2023.** godine.
- ▶ Prijedlog revidirane Uredbe o TEN-T-u sadržava jačanje uloge gradova kao ključnih čvorišta za **održiv, siguran, učinkovit i multimodalan prijevoz** unutar i izvan Europe.
- ▶ Kako bi se omogućilo djelotvorno funkcioniranje mreže TEN-T, **Komisija je predložila da do 31. prosinca 2025. države članice osiguraju da gradski čvorovi TEN-T-a donesu plan održive gradske mobilnosti** i prikupe relevantne podatke o gradskoj mobilnosti.

Mobility and Transport

[Home](#) | [Ukraine](#) ▼ | [Transport modes](#) ▼ | [Transport themes](#) ▼ | [News & Events](#) ▼ | [Facts & Funding](#) ▼ | [About us](#) |

[European Commission](#) > [HOME](#) > [News & Events](#) > [News](#) > [Commission guides Member States on sustainable urban mobility planning](#)

NEWS ARTICLE | 9 March 2023 | Directorate-General for Mobility and Transport

Commission guides Member States on sustainable urban mobility planning

On 8 March, the European Commission adopted a Recommendation designed to help Member States support their towns and cities in cutting transport emissions and improving urban mobility. The 430 major cities along the [trans-European transport network](#) (TEN-T) will receive support to develop their Sustainable Urban Mobility Plans (SUMP).

Gradski čvorovi na TEN-T mreži u RH su:
Zagreb, Split, Rijeka, Osijek i Varaždin.

Smjernice za izradu i provedbu nacionalnog programa potpore SUMP-ova u Hrvatskoj (1 / 3)

- ▶ potrebno je osigurati **nacionalnu radnu grupu** za izradu **nacionalnih smjernica** u koju će biti uključeni relevantni dionici iz svih sektora
- ▶ razvoj nacionalnog pristupa pripremi i provedbi planova održive gradske mobilnosti u svim gradovima u suradnji s prigradskim i ruralnim područjima oko grada, obuhvaćajući cijelo **funkcionalno urbano područje** (grad i njegovu zonu dnevnih migracija)
- ▶ provedbu programa osposobljavanja za gradove, uključujući **izgradnju kapaciteta**
- ▶ pružanje financijske potpore gradovima za **zapošljavanje i zadržavanje administrativnih kapaciteta** i zapošljavanje privremene stručne potpore

Smjernice za izradu i provedbu nacionalnog programa potpore SUMP-ova u Hrvatskoj (2 / 3)

- ▶ **provjeru nacionalnog zakonodavnog okvira** za prepreke razvoju djelotvornih planova održive gradske mobilnosti u gradovima
- ▶ pomoć lokalnim vlastima u integraciji i poboljšanju **koordinacije između planova održive gradske mobilnosti i prostornog planiranja** te poboljšanje usklađenosti i sinergije s akcijskim planovima za **održivu energiju i klimu, planovima održive urbane logistike i drugim relevantnim planovima;**
- ▶ jačanje praćenja provedbe planova održive gradske mobilnosti uspostavom **mehanizama za mjerenje napretka u postizanju njihovih ciljeva**
- ▶ **praćenje pokazatelja** održive gradske mobilnosti u skladu s definiranom metodologijom

Smjernice za izradu i provedbu nacionalnog programa potpore SUMP-ova u Hrvatskoj (3/3)

- ▶ redovito **ažuriranje informacija o gradovima** i nacionalnim planovima na portalu Europskog opservatorija za gradsku mobilnost (Eltis, <https://www.eltis.org/>)
- ▶ **organizaciju i koordinaciju komunikacijskih kampanja i aktivnosti** povezanih s planovima održive gradske mobilnosti
- ▶ **potporu provedbi** aspekata gradske mobilnosti misije za **klimatski neutralne i pametne gradove**
- ▶

Financiranje SUMP-ova

Budući da u Hrvatskoj **do sada nije postojalo financiranje izrade SUMP-ova iz nacionalnih programa**, identificirane su razne druge mogućnosti sufinanciranja provedbe SUMP-ova:

1. Instrument za povezivanje Europe - CEF (Connecting Europe Facility)
2. Europski fond za regionalni razvoj i Kohezijski fond, uključujući Interreg i URBACT,
3. Obzor Europa (Horizon Europe), uključujući program CIVITAS,
4. Invest EU, Mehanizam za oporavak i otpornost (RRF) i REPowerEU,
5. Digitalna Europa,
6. Pravedna tranzicija,
7. Inovacijski fond (Innovation Fund)
8. instrument za tehničku potporu kojim se državama članicama EU-a pruža prilagođeno tehničko stručno znanje,
9. nacionalni programi i
10. privatno financiranje.

URBACT

Co-funded by
the European Union
Interreg

URBACT IV - *Plans for Urban Mobility Actions (PUMA)*

Start of the project: 01/06/2023

End of the project: 31/12/2025

Nacionalna podrška razvoju i provedbi SUMP-ova u Sloveniji

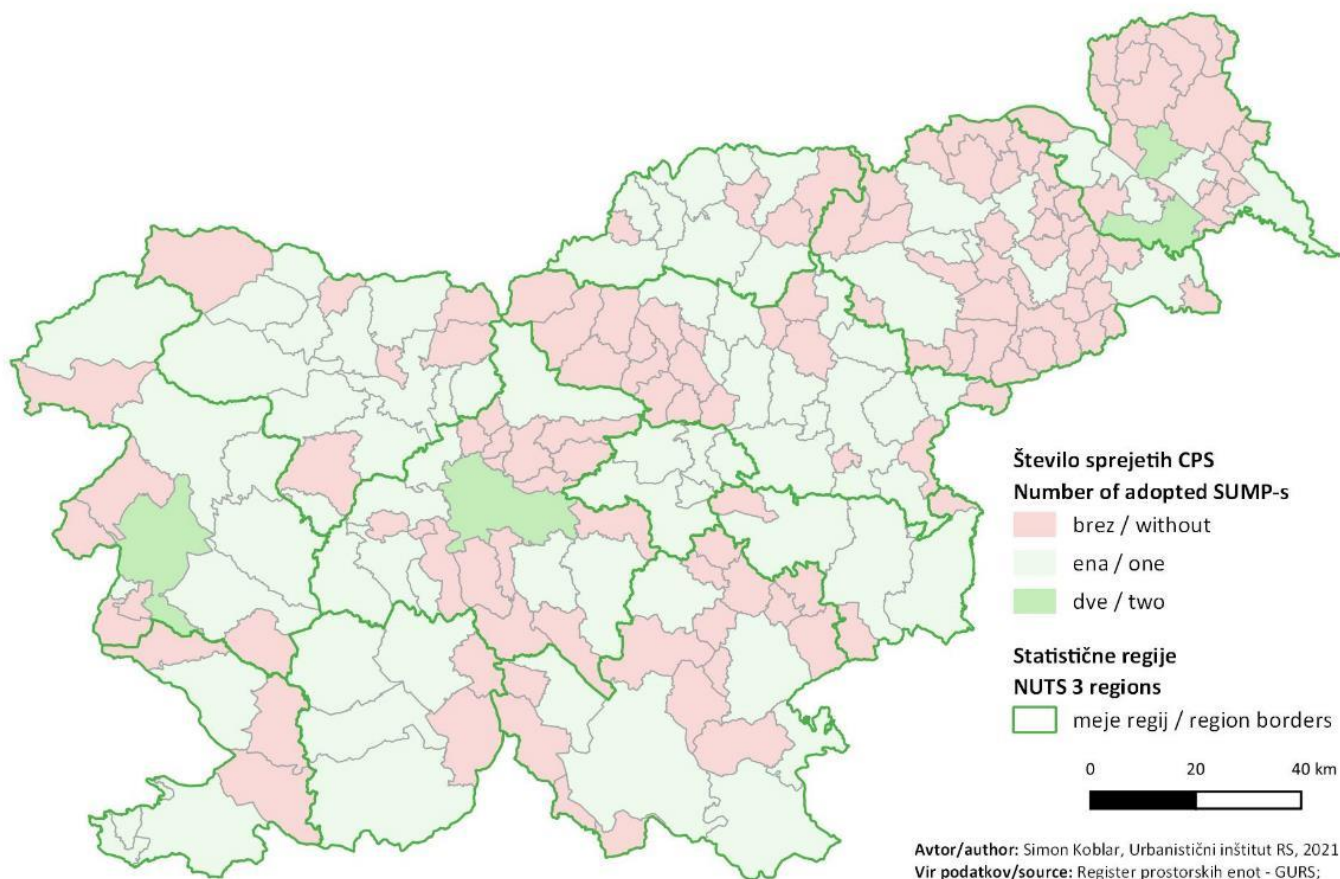
- ▶ **Integrirano prometno planiranje** pravno je uređeno donošenjem zakonske regulative u listopadu 2021. godine - predviđa se formalna potvrda **Nacionalnog programa integriranog prometnog planiranja (NPIPP)** u obliku Nacionalnog programa Vlade Republike Slovenije
- ▶ NPIPP se nadovezuje na izvornu Nacionalnu strategiju integriranog prometnog planiranja na lokalnoj razini iz 2012., koja je nastala u suradnji između Urbanističkog instituta Republike Slovenije (UIRS) i tadašnjeg Ministarstva infrastrukture.
- ▶ Središnje potporno tijelo koje pruža podršku Ministarstvu u izradi i provedbi NPIPP-a je **Nacionalna radna grupa** za integrirano prometno planiranje
 - područja djelovanja: priprema prijedloga zakonodavnog okvira, razvoj metodologije, međunarodna suradnja, praćenje i ocjena kvalitete, informiranje, edukacija i promocija, koordinacija sektora

Zakonodavni okvir u Sloveniji

- ▶ Zakonom o integriranom prometnom planiranju (ZIPPP) – listopad 2021.
 - Svrha izrade urediti pravni okvir za IPP na svim te osigurati njegovo dugoročno i stabilno financiranje.
- ▶ Novosti u sadržaju IPP-a:
 - integracija SUMP-ova s prostornim planiranjem
 - Obavezni sadržaji SUMP-ova
 - Lista obveznih indikatora
 - Prijedlog zajedničkih ciljeva SUMP-ova
 - provjera kvalitete dokumenata SUMP-ova od strane Ministarstva
 - sufinanciranje pripreme i provedbe SUMP-ova u drugim općinama
 - obavezna izrada SUMP-ova za 12 gradova uz zajamčeno sufinanciranje države

Smjernice za izradu i provedbu SUMP-ova u Sloveniji

- ▶ Treća verzija nacionalnih smjernica pripremljena 2022. godine, revidirana 2023.
 - revidirani redoslijed koraka procesa pripreme SUMP-ova;
 - usklađenost s ciljevima definiranim na nacionalnoj razini;
 - korištenje indikatora koji su obvezni na nacionalnoj razini;
 - veći naglasak na praćenje i vrednovanje;
 - fokus na dokazano učinkovite mjere;
 - uključivanje sadržaja koji odgovaraju specifičnostima manjih općina;
 - intenzivan rad s dionicima i javnošću
 - definicija svih materijala koje će pregledati recenzenti kvalitete SUMP-ova
 - dodana je detaljnija definicija strateških smjernica za načinsku raspodjelu prometa

Avtor/author: Simon Koblar, Urbanistični inštitut RS, 2021

Vir podatkov/source: Register prostorskih enot - GURS;

OpenStreetMap; Seznam občin s CPS - UIRS in MzI, 2021.

- ✓ Večinom prva generacija SUMP-ova
- ✓ Oko 50 % općina
- ✓ Oko 80 % stanovnika
- ✓ 6 SUMP-ova u 2014. >> 94 SUMP-a u 2022.

Dodatna podrška

- ▶ Edukacija za izrađivače SUMP-ova
- ▶ Tematske smjernice
- ▶ Nacionalna konferencija
- ▶ Europski tjedan održive mobilnosti
- ▶ **Mreža CIVINET Slovenija-Hrvatska-JIE**
 - Mreža gradova i drugih dionika
 - Fokus: planovi održive urbane mobilnosti, uključivanje svih dionika, osobito građana, u proces donošenja odluka, javni gradski prijevoz
 - **Ciljevi mreže:** razmjena znanja i dobre prakse, provedba partnerskih projekata namijenjenih financiranju budućih aktivnosti održive i zelene mobilnosti te umrežavanje i različite suradnje.
 - Najaktivnija i najbrojnija europska mreža CIVINET

Zaključak

SUMP-ovi postaju sve važniji u europskoj praksi planiranja

- **djelotvorni u postizanju zajedničkih ciljeva** (kvalitete života, prometa, prostora, okoliša, klimatskih promjena i sl.)
- **Europska komisija sve aktivnije potiče** njihovu pripremu i provedbu
- Djelotvornost ovih dokumenata raste sa svakom novom generacijom – **nužno osigurati kontinuirani pristup i podršku na nacionalnoj razini**
- **Nacionalni program podrške za planiranje održive urbane mobilnosti**

Program podrške u Sloveniji daje odlične rezultate

Uspostava nacionalne podrške izradi i provedbi SUMP-ova u Hrvatskoj je također neophodna i treba je osigurati što prije.

Hvala na pozornosti!

mislavulj@fpz.unizg.hr
magdalena@odraz.hr

Priručnik je
dostupan
ovdje

